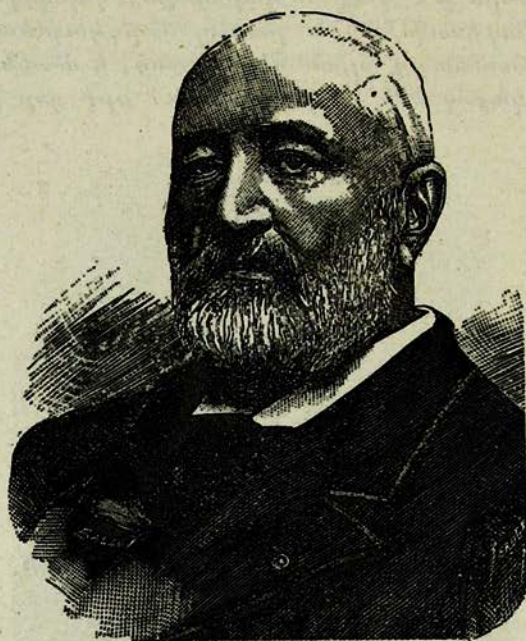

Խորախուսիչ տեսարան մի էր նկատել այն սիրոյ և մեծարանաց յայտարարութիւնները, որք եղան անձի մը որ իւրացուցած է ինքեան աշխատութիւն և հանճար գիտութեան, որ անշահասէր ոգով և բացարձակ նուիրմամբ կը բաշխէ ամենուն իր գիւտոց անգին բարեքը:

Ա. Բան.

Ձկները սառեցնելով պահպանելը. Տեսնելով Նորվեգիացիք որ Աւստրալիայէն և Անգլիայէն միսը սառեցնելով կը փոխադրեն հեռաւոր աշխարհներ ուտելու համար, մտածեցին իրենք ալ նոյն կերպը բանեցնել ձկներու համար, և կազմեցաւ ընկերութիւն մը նաւով փոխադրելու հեռաւոր աշխարհներ: Այս բանիս համար պէտք է ձկները քնովէն հանելէն վերջ սպաննել, մաքրել փորոտիքը հանելով, և յետոյ դնել տասուերկու ժամ տեղ մը որոյ աստիճանը սառուցի հաւասար ըլլայ, այս ինքն զրոյի հաւասար: Այս կերպով ձկները կը պնդանան, պահելով իրենց արտաքին կերպարանը իբրեւ թէ նոր որսացուած ըլլան: Ասոնց յարգը և համեղութիւնը և աժան գինը վերադաս կ'ընեն զիրենք այն ձկներէն՝ զոր աղքատք կ'ուտեն, որք գրեթէ կէս մը

հոտած կ'ըլլան։ Այս սառած ձկները ուտելու համար պէտք է երկու ժամ թրջել ջրով, որով իրենց առաջին կերպարանը կ'առնուն, և յետոյ եփել և ուտել։ Հարկաւ թարմ ձկան համը չունենար, բայց աղքատ ժողովրդեան համար ընտիր կերակուր է։

Մոնթէյլ հազարապետին դարձնելով Սփրիկէի միջնաշխարհէն. — Մոնթէյլ գաղղիացի հազարապետը իր համահարգ ընկերով երկու տարի Սփրիկէի խորերը ճանապարհորդելէն, և շատ նեղութեանց և արգելից յաղթելէն, և մինչև ջատ լիճը հասնելէն վերջ, ուր ոչ ոք ցարդ հասած էր, մեծ յաղթանակաւ դարձաւ յետս ի Պարիս անցեալ տարւոյն դեկտեմբերի 20ին, ուր կայարանին մէջ ամբաւ երևելի մարդիկ կը սպասէին իրեն՝ զինքը ընդունելու համար։ Եւ երբ շոգեկառքէն վար կ'իջնէր՝ գոյեցին ամէնքը միաբան, կեցցէ Մոնթէյլ, կեցցէ Գաղղիա։ Ինքն Մոնթէյլ կարճ հասակաւ, պղնձագոյն երեսօք և սևցած Սփրիկէի արևէն, սև մազերով, բնի՝ Սենեգալցի, արիասիրտ և քաջակորով։ Նոյնպէս և իր ընկերը Պատէր կարճ հասակաւ, խարտեաշ գունով, երկուքն ալ իբրև հետախոյզ ճանապարհորդք պարծանք են Գաղղիոյ և գիտութեան։

Ծովակալն Մոնթէյլ.

Կարևոր գիտելիք կը համարիմ ժամանակակից դիպաց մէջ Սիբերիոյ երկաթուղւոյ սկզբնաւորութիւնը, որ դրուած էր Nature օրագրի վերջին թերթերուն միոյն մէջ։ Ռուսիա արևելքի միջնաշխարհային մեծ և անուանի երկաթուղին լմնցնելէն վերջ, որ սկսեալ Կովկասէն, կ'անցնի Թուրքաստան, Պուխարա և կը հասնի մինչև Աֆխանիստան, մօտ Հնդկաստանի, անցնելով անապատներու և ամայի երկիրներու մէջէն, ձեռն դարկաւ հիմա Սիբերիայի երկաթուղւոյն, որ աշխարհիս ամէնէն աւելի երկայնաձիգ երկաթուղին պիտի ըլլայ։ Սիբերիոյ երկաթուղին բազմաց կարծեաց հակառակ և անօգուտ կ'երևի, բայց կայսեր կամաց չկարելով հակառակիլ, որ կ'ուզէ բացարձակ, սկսաւ շինութիւնը այդ բազմածախ երկաթուղւոյն, որոյ ծախքը միեկէս երկմիլիոն կը հաշուեն։